

ВІДТВОРЕННЯ ІДЮСТИЛЮ ДЖОРДЖА ГОРДОНА БАЙРОНА У СУЧАСНИХ УКРАЇНОМОВНИХ ІНТЕРПРЕТАЦІЯХ МІСТЕРІЇ «КАЇН»

Ковальчук Оксана Ярославівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри філології та перекладу
Івано-Франківського національного технічного
університету нафти і газу
[Bodnar_oksana@ukr.net](mailto:Бodnar_oksana@ukr.net)
orcid.org/0000-0002-8935-597X

Мета роботи – шляхом зіставного аналізу містерії Дж.Г. Байрона «Каїн» та україномовних інтерпретацій М. Кабалука і О. Грязнова порівняти ідіюстилі і концепції перекладачів.

Методи роботи. У дослідженні використано зіставний метод для порівняння оригіналу та перекладу і порівняння двох перекладів між собою, літературно-стилістичний текстуальний аналіз, описовий і контекстуальний методи – для визначення стильових доміант оригіналу і цільового твору, метод оцінювання адекватності перекладу – для визначення ступеня майстерності перекладачів, метод кількісних підрахунків – для визначення ступеня відтворення мовностилістичних засобів вираження.

Результати. У статті окреслено характерні риси ідіюстилю Дж.Г. Байрона, стильові особливості оригінального тексту містерії «Каїн». Визначено ступінь адекватності відтворення стилю містерії Дж.Г. Байрона «Каїн» в інтерпретації двох українських перекладачів – М. Кабалука та О. Грязнова, з'ясовано специфіку їхньої перекладацької манери. Досліджено історію перекладу О. Грязнова з використанням власного електронного листування. Розглянуто літературно-критичну думку щодо названих перекладів. Проведено перекладознавчий аналіз на фонетичному, ритмічному, лексичному, морфологічному та синтаксичному рівнях. Розширено відомості про перекладну рецепцію творчості Дж.Г. Байрона в Україні.

Висновки. Проведений зіставний аналіз дає змогу стверджувати, що кожен із зазначених перекладачів має індивідуальний перекладний стиль, власне розуміння авторського задуму. М. Кабалука враховує вимоги щодо якнайточнішого відображення змісту у поєднанні з якнайглибшим відтворенням стилю автора, тому його переклад відзначається високим ступенем адекватності. М. Кабалука підходить гранично близько до першотвору, уникаючи буквализму, максимально зберігаючи авторські лексеми. Він намагається максимально передати всі стильові доміанти першоджерела, звертає увагу на найтонші нюанси поетичної тканини англійського твору; присутність перекладача зведена до мінімуму. О. Грязнов стверджує, що переклад із неблизькоспорідненої мови не може бути точним; звертає більшу увагу на зміст, ніж на стиль, і відтворює не всі особливості ідіюстилю Дж.Г. Байрона (окличну інтонацію подекуди, повтори, приблизно половину епітетів і вигуків). Він дещо вільно поводиться з оригіналом, часто перефразовує мовні одиниці, виходячи із власного сприйняття.

Ключові слова: переклад, оригінал, стиль, адекватність, стильова доміанта, перекладацька стратегія, емоційність, лексема, лексичні та синтаксичні мовностилістичні засоби.

REPRODUCTION OF GEORGE GORDON BYRON'S IDIOSTYLE IN MODERN UKRAINIAN-SPEAKING INTERPRETATIONS OF HIS MYSTERY "CAIN"

Kovalchuk Oksana Yaroslavivna,
Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Philology
and Translation
Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas
[Bodnar_oksana@ukr.net](mailto:Бodnar_oksana@ukr.net)
orcid.org/0000-0002-8935-597X

The **purpose** of the work is to compare the translators' idiostyles and conceptions through a comparative analysis of G.G. Byron's mystery "Cain" and Ukrainian-language interpretations by M. Kabaliuk and O. Hriaznov.

Methods of work. In the research a comparative method is used to compare the original and the translation and compare two translations, literary and stylistic textual analysis, descriptive and contextual methods are used to determine the stylistic dominants of the original and the target work, the method of assessing the adequacy of translation is used to define the translators' mastery, the method of quantitative calculations is used to determine the degree of reproduction of linguistic and stylistic expression means.

Results. In the article the characteristic features of G.G. Byron's idiostyle, the stylistic features of the original text of the mystery "Cain" are outlined. The degree of style reproduction adequacy of G.G. Byron's mystery "Cain" in the interpretation by two Ukrainian translators – M. Kabaliuk and O. Hriaznov is determined, the specifics of their translation style are clarified. The history of O. Hriaznov's translation with the use of own electronic correspondence is investigated. The literary-critical opinion concerning the named translations is considered. Translation analysis is performed at the phonetic, rhythmic, lexical, morphological and syntactic levels. Information on the translation reception of G.G. Byron's works in Ukraine has been expanded.

Conclusions. The conducted comparative analysis makes it possible to state that each of these translators has an individual translation style, his own understanding of the author's intention. M. Kabaliuk takes into account the requirements for the most accurate reflection of the content in combination with the deepest reproduction of the author's style, so his translation is marked by

a high degree of adequacy. M. Kabaliuk approaches extremely close to the original work, avoiding literalism, preserving the author's lexemes at most. He tries to convey all the stylistic dominants of the original maximally, pays attention to the subtle nuances of the poetic fabric of the English work; the interpreter's presence is minimized. O. Hriaznov claims that a translation from an unlike language cannot be accurate; he pays more attention to the content than to the style, and does not reproduce all the features of G.G. Byron's idiosyncrasy (exclamatory intonation in some places, repetitions, about half of the epithets and exclamations). He is somewhat fluent with the original, often paraphrasing language units based on his own perception.

Key words: translation, original, style, adequacy, stylistic dominant, translation strategy, emotionality, lexeme, lexical and syntactic linguistic-stylistic means.

1. Вступ

У процесі роботи з художніми творами перекладач стикається із проблемою збереження ідіостилу автора, який характеризує його творчу майстерню. Дослідження індивідуального стилю автора і перекладача залишається незмінно актуальним питанням сучасного перекладознавства. Множинність перекладних версій одного і того ж твору уможливило зіставлення перекладацьких стратегій, допомагає краще зрозуміти лексичну і стилістичну системи оригіналу. На думку О. Мазур, творча особистість перекладача досі не досліджена достатнім чином з урахуванням контексту національної культури, перекладацької традиції, життя та творчості перекладача, його вподобань у виборі матеріалу та роботі над перекладами, значення для української та світової культури (Мазур, 2011). Як показав огляд сучасних наукових напрацювань, вивченням загальних питань стилістики і перекладу займалися Т. Андриєнко, Л. Бархударов, В. Виноградов, Р. Зорівчак, Л. Коломієць, В. Комісаров, В. Коптілов, М. Новікова, О. Ребрій, Дж. Ферс, Л. Чередниченко та інші. Наше дослідження покликане зробити внесок у вивчення проблеми відтворення ідіостилу автора на прикладі двох перекладів містерії Дж.Г. Байрона «Каїн».

Драма «Каїн» англійського романтика Дж.Г. Байрона є одним із улюблених творів українських перекладачів. У різні часи до неї зверталися класики української літератури: спочатку І. Франко (1879), потім Леся Українка (1898), член Кирило-Мефодіївського братства О. Навроцький, мовознавець-україніст, який став жертвою комуністичної системи, Є. Тимченко (1925), поет і перекладач радянських часів Ю. Корецький (1939). Версії М. Кабалука (1984) і О. Грязнова (2007) вважаються найновішими, саме їх і розглянемо, адже вони є майже не дослідженими. Українські переклади творів англійського романтика були об'єктом дослідження Д. Кузика (1977), П. Бега (Бех, 1979), Л. Чередник (Чередник, 2019), Г. Пашук (Пашук, 2006), О. Назарук (Назарук, 1973). О. Дзера розглядає Байронову містерію «Каїн» у перекладах І. Франка, Лесі Українки і М. Кабалука (Дзера, 1996). Перекладні твори О. Грязнова слугували матеріалом для перекладознавчого аналізу у М. Кравцової (Кравцова, 2015, 2016), О. Дубенко (Дубенко, 2019) та інших дослідників, проте драма «Каїн» у його інтерпретації залишається поза їхньою увагою. У своїй розвідці ставимо собі за мету шляхом зіставного аналізу містерії Дж.Г. Байрона «Каїн» та україномовних перекладів М. Кабалука та О. Грязнова порівняти ідіостилі і концепції перекладачів. Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких завдань: 1) проаналізувати теоретичні розвідки науковців щодо проблеми перекладу ідіостилу автора художнього твору та перекладацьких стратегій; 2) окреслити характерні риси ідіостилу Дж.Г. Байрона, стильові особливості оригінального тексту містерії «Каїн»; 3) розглянути історію та літературно-критичну думку щодо названих перекладів; 4) дати оцінку адекватності відтворення стилю англійського поета в інтерпретаціях М. Кабалука та О. Грязнова; 5) з'ясувати особливості їхньої перекладацької манери.

2. Проблема ідіостилу в теорії перекладу

Якісний переклад неможливий без відтворення ідіостилу автора та стилю першотвору. Для того щоб переклад мав комунікативну цінність для свого читача, зауважує перекладознавець Л. Коломієць, перекладачеві важливо знайти правильний «стилістичний ключ» (Коломієць, 2006: 79). Також важливо, щоб стиль перекладача не домінував над стилем автора. Поняття «ідіостиль» розуміємо як систему мовностилістичних засобів, характерних для творчої манери певної мовної особистості автора. Відомий український перекладознавець та перекладач В. Коптілов зазначає, що в художньому перекладі якнайточніше відображення змісту оригіналу має органічно поєднуватися з якнайглибшим відтворенням його стилю (Коптілов, 1972: 134–158). На думку відомого російського теоретика і перекладача І. Кашкіна (Кашкін, 1965: 8), перекладач повинен відтворювати стилістичну форму автора відповідно до творчої манери перекладача, не послаблюючи вимог щодо загальної відповідності змалюваній у першотворі дійсності. Тобто не лише автор має свій ідіостиль, але й перекладач.

Перекладач творчо переосмислює текст першотвору, привносячи в нього елементи власного сприйняття; застосовує свою концепцію, яка визначає стратегію дій у процесі його роботи. Теоретики перекладу наводять різні тлумачення поняття «перекладацька стратегія» (Л. Венутті, В. Сдобнікова, І. Войніч), та найбільш повно воно відображене, на нашу думку, у визначенні Т. Андриєнко. Дослідниця розглядає стратегію як «когнітивний регулятив перекладацького дискурсу» (Андриєнко, 2016: 58), спрямовану на перетворення концепту вихідного тексту для інтеграції в концептуальну і мовну картину світу цільової мови. Вона вважає, що стратегія скеровує діяльність перекладача у подоланні труднощів перекладу і досліджує когнітивно-дискурсивні механізми й умови реалізації стратегій, а також підпорядковані їм тактики та прийоми перекладу. Перекладач вибирає стратегію залежно від власних уподобань, специфіки тексту, а також чинників, серед яких, на думку Л. Коломієць, є: 1) цільова аудиторія перекладу та стан цільової полісистеми; 2) кількість наявних перекладів певного твору в цільовій літературі (Коломієць, 2004). Перекладацьку стратегію визначають способи, методи та прийоми перекладу.

3. Історія перекладів та літературно-критична думка

Поруч із теорією перекладу у перекладацькій тріаді функціонують історія перекладу та критика перекладу, яка має інтердисциплінарний статус. Тому вважаємо за необхідне розглянути історію перекладів містерії «Каїн» Дж.Г. Байрона у версіях М. Кабалука та О. Грязнова та їх сприйняття в українському літературному просторі.

Мистецький шедевр Байрона привернув увагу українських перекладачів своїм філософським змістом, тираноборським пафосом, порушенням вічних життєвих проблем: у чому смисл життя, якщо кожного чекає смерть? у чому смисл пізнання? Важливим кроком в освоєнні художнього доробку англійського романтика українською літературою стала поява нових інтерпретацій його містерії «Каїн». Автором однієї із них є М. Кабалюк, відомий як поет, перекладач з англійської і французької мов. Його праця отримала високу оцінку поетів, перекладачів, критиків. Так, В. Бурбан у газеті «Дзеркало тижня» стверджує: «Рідкісною відданістю Байронові та заглибленістю в його поетичну стихію, котру освоює ось уже понад тридцять літ, вражає відомий український перекладач Микола Кабалюк, який, за свідченнями фахівців, не лише адекватно відтворює макрообрази Байронової поезії, а й її численні мікрообрази, особливості художнього синтаксису, стилістичні конотації граматичних форм тощо» (Бурбан, 2003: 12). Його талант визнає Л. Герасимчук: «Каїн» Байрона чи його ж «Дон Жуан» ще ніколи не звучали українською так переконливо й прозоро, як у перекладі М. Кабалука» (цит. за: Бурбан, 2003: 12). У редакційній післямові до перекладу, який було опубліковано у журналі «Всесвіт» (1984, № 3) згадується про засідання комісії Спілки письменників України по художньому перекладу, де розглядали творчу працю М. Кабалука (Байрон, 1984: 129). Письменники В. Забаштанський, П. Перебийніс, М. Литвинець, О. Мокровольський, В. Грабовський стверджували, що М. Кабалюк успішно справився із завданням, адже перед ним був твір із глибоким філософським змістом, складними проблемами і образами, який вимагав від перекладача глибокого знання англійської літератури початку XIX століття, досконалого вивчення оригіналу, високої майстерності для його відтворення, тому його переклад читається легко, із захопленням. Інтерпретація М. Кабалука отримала схвальну оцінку рецензента Ю. Жлуктенка: «Перед нами один з найкращих сучасних перекладів Байрона на українську мову, переклад високопрофесійний у кращому розумінні цього слова, визначний і своїми художніми якостями, і точністю відтворення оригіналу» (Байрон, 1984: 129).

Твори англійського романтика привернули увагу Олександра Грязнова, який більше відомий своєю перекладацькою діяльністю, ніж поетичною. За фахом інженер-геодезист, свої сили в ролі перекладача спробував уже у зрілому віці. В об'ємному перекладному доробку О. Грязнова один роман, двадцять два драматичні твори, десять поем і близько трьохсот віршів російських і англійських поетів. До перекладу містерії «Каїн» взявся після перекладу всіх драматичних творів О. Пушкіна, орієнтовно у 2000–2002 роках. «Оскільки я не дуже покладався на свої знання англійської мови, то звернувся до Роксолани Петрівни Зорівчак, яка керувала кафедрою перекладознавства і контрастивної лінгвістики Львівського національного університету, і вона доручила своїм аспірантам проаналізувати переклад і зробити зауваження щодо неточностей. Одержавши ці зауваження, я виправив помічені похибки, і вже після цього передав рукопис до редакції журналу «Всесвіт» (О. Ковальчук, особисте електронне листування). Публікація у журналі затягнулася на невизначений час, тому він включив переклад до виданої ним у 2007 році у видавництві «Задруга» книги «Драматичні твори Д. Байрона і О. Пушкіна». Прикметно, що видання не має рецензентів, рецензій у періодиці теж немає. Лише 2011 року журнал «Всесвіт» у №№ 7–8 надрукував його переклад «Каїна» вдруге. О. Грязнов зазначає: «Займатись поетичними перекладами мене спонукало бажання показати безмежні можливості української мови, що здатна відтворити найкращі твори світової поезії. А в роботі я завжди керувався єдиним принципом: переклад поетичного твору повинен бути високоякісною поезією» (там же). Поетичні переклади, на його думку, не можуть бути точними, «бо з абсолютно не схожого мовного матеріалу перекладач повинен створити твір, який відображав би зміст, красу і звучання оригіналу» (Шекспір, 2008: 3).

4. Особливості відтворення стилю містерії «Каїн» Дж.Г. Байрона у перекладних версіях М. Кабалука та О. Грязнова

Текстуальні спостереження у містерії «Каїн» дають змогу визначити домінанти поетичного стилю Дж.Г. Байрона. Для того щоб створити в читача певне враження, вплинути на почуття, правильно донести до нього свою думку, Дж.Г. Байрон вдається до застосування у своєму творі різноманітних засобів як лексичного, так і синтаксичного порядку. Вони допомагають не лише індивідуалізувати мовлення автора, а й надати емоційності, увиразнити художнє зображення. Підвищена емоційність твору виражається через особливо часте застосування окличної інтонації, вигуків, звертання. Зустрічаємо в оригіналі також архаїзми, лексеми високого стилю. Основними лексичними мовностилістичними засобами вираження, притаманними для стилю містерії «Каїн», є епітет, алітерація, анафора. Найхарактернішими синтаксичними засобами є еліipsis, полісиндетон, повтор, а також довгі речення з багатосполучниковими синтаксичними конструкціями, що асоціюються із біблійними текстами.

Для того щоб зберегти високопоетичний стиль Байрона і М. Кабалюк, і О. Грязнов вживають старослов'янзми («tis», «thee», «thou», «saith»; «серафими», «твердь», «змій»), а в М. Кабалука ще й «древо»). З великою точністю зберігає окличну інтонацію М. Кабалюк, а О. Грязнов місцями послаблює її. М. Кабалюк відтворює вигуки оригіналу, тоді як О. Грязнов опускає приблизно половину з них: *Oh! Speak not for it now* / О. Грязнов: *Мовчи про нього* / М. Кабалюк: *О! Мовчи про це!* Обидва перекладачі намагаються передати численні звертання першотвору.

Епітети англійський поет вживає з метою надання творові виразності й емоційної забарвленості. М. Кабалюк зберігає всі епітетні конструкції оригіналу, О. Грязнов – лише половину. В обох приблизно третина епітетів переходять із препозиції у постпозицію щодо означуваного слова, що надає твору поетичності. Ось, приміром: «*a grovelling wish*» – «*бажання нище*» (М. Кабалюк), «*бажання ганебніші*» (О. Грязнов). Крім цього, О. Грязнов може інколи застосовувати морфологічні зміни: *A dreary, and an early doom, my brother / Жахливо й передчасно ти*

загинув. Тут ад'єктивні лексеми “dreary” і “early” перетворено на адвербіальні «жахливо» і «передчасно». Обидва перекладачі розуміють необхідність відтворення алітерації: *Souls who dare look the Omnipotent tyrant in/His everlasting face, and tell him that.* – М. Кабалюк: *Своє збагнути, глянути в лице / Тирану Всемогутньому й сказати.* О. Грязнов: *Наважились поглянути в обличчя / Всесильному Тирану і сказати.* Намагаючись передати анафору, перекладачі або зберігають її, або в окремих випадках замінюють повтором: *Why didst thou not take me, who first incurred thee? / Why dost thou not so now?* М. Кабалюк: *Чом мене ти не взяла? / Я ж перша привела тебе, чому / не забираси зараз?.. ...Out of their love? Have they not drawn their milk / Out of this bosom?* О. Грязнов: *Хіба не я одна їх годувала? / Хіба не народився батько їх / Від однієї матері зі мною?*

Синтаксичною особливістю поеми є еліптичні речення, які відтворено в обидвох перекладачів. Так, коли Каїн відмовляється молитися, то на запитання батька: “*Nor aight to thank for?*” Каїн відповідає “*No*”. – М. Кабалюк: *І дякувати теж / нема за що!* – Ні! О. Грязнов: *І дякувать нема за що? – Нема.* Певні труднощі викликав переклад полісиндетону: М. Кабалюк передає його частково, О. Грязнов намагається компенсувати за допомогою інших засобів. О. Грязнов не надає значення повторам, М. Кабалюк, навпаки, дуже уважний до них. Це доводять фрагменти: *...That of his nature, in yon Oh death! Death!* М. Кабалюк: *О смерть! Смерть!* О. Грязнов: *...Не поцадив. О, смерте! Чи не я...*

Загалом О. Грязнов часто перефразовує мовні одиниці першоджерела, виходячи із власного розуміння твору. У цьому красномовно переконує один із багатьох уривків: *Who shall heal murder? what is done, is done; / Go forth! fulfil thy days! and be thy deeds / Unlike the last! – Ти мусиш жити. Гріх твій – незгладимий. / Іди, відбуди свої убогі дні / І більше не затьмарюй їх гріхами.* М. Кабалюк: *Хто змінить вбивство? / Це вже непоправно. / Іди! Продовжуй дні свої! Хай вчинки / Твої не будуть схожі на останній!* М. Кабалюк більшою мірою зберігає авторські лексеми («вбивство», «вчинки»), проте без буквализму. Упродовж твору він виділяє ключові слова, як і Дж.Г. Байрон. В уявленні Каїна смерть – антропоморфна істота. Він згадує навіть, як слідкував вночі, щоб побачити її. У вихідному творі образ Смерті персоніфікований, це відображено у М. Кабалюка. У О. Грязнова часто зустрічаємо пропуски окремих рядків, образів. Іноді знаходимо повтори та епітети, не задані оригіналом, проте вони відповідають стилю першоджерела. Однією з особливостей перекладної манери М. Кабалюка є застосування інверсії: *I never could / Reconcile what I saw with what I heard. / Поєднати / Не міг я те, що бачив, з тим, що чув.* О. Грязнов рідше застосовує інверсію: *I will not leave thee lonely with the dead / Тебе не залишу я тут самого.* Важливо, що обидва перекладачі зберігають білий вірш, де ямб чергується із античним епітритом четвертим. Мова перекладних творів відображає багатство української мови.

5. Висновки

Компаративний аналіз містерії Дж.Г. Байрона «Каїн» та україномовних версій М. Кабалюка та О. Грязнова дозволяє визначити особливості їхньої перекладної манери. М. Кабалюк намагається максимально передати всі стильові домінанти першоджерела: епітети, алітерацію, анафору, еліпсис, повтори, полісиндетон, окличну інтонацію, вигуки, звертання, архаїзми. Він також зберігає ритміку, виділення ключових слів, застосовує інверсію. М. Кабалюк підходить гранично близько до першотвору, уникаючи буквализму, максимально зберігаючи авторські лексеми. Він звертає увагу на найтонші нюанси поетичної тканини англійського твору; присутність перекладача зведена до мінімуму. Його праця отримала високу оцінку поетів, перекладачів, критиків. Натомість переклад О. Грязнова залишається поза увагою критиків, чекає на свого рецензента. Проведений текстуальний аналіз свідчить про те, що не всі особливості ідіостилу Дж.Г. Байрона відтворено у його інтерпретації. Враховано алітерацію, анафору, еліпсис, звертання, архаїзми, ритміку. Окличну інтонацію подекуди послаблено; повтори, приблизно половину епітетів і вигуків не відтворено. Пропуски окремих рядків, образів віддаляють його від першозразка. Неможливість відтворити полісиндетон він намагається компенсувати за допомогою інших засобів; часто застосовує морфологічні трансформації, інколи інверсію. Іноді знаходимо повтори та епітети, не задані першоджерелом, проте вони відповідають його стилю. О. Грязнов дещо вільно поводить з оригіналом, часто перефразовує мовні одиниці, виходячи із власного сприйняття. Він стверджує, що переклад із неблизькоспорідненої мови не може бути точним; звертає більшу увагу на зміст, ніж на стиль. М. Кабалюк однаковою мірою враховує вимоги щодо якнайточнішого відображення змісту і якнайглибшого відтворення стилю автора, тому його переклад відзначається високим ступенем адекватності.

Поява інтерпретацій М. Кабалюка та О. Грязнова свідчить про невпинну зацікавленість українських перекладачів творами англійського романтика, розширення української байроніани, збагачення національної культури реципієнта.

Література:

1. Андрієнко Т.П. Стратегії і тактики перекладу: когнітивно-дискурсивний аспект (на матеріалі художнього перекладу з англійської мови на українську) : монографія / за ред. В.І. Карабан. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2016. 339 с.
2. Байрон Джордж-Гордон. Каїн. / Переклад з англійської М. Кабалюка. *Всесвіт*. 1984. № 3. С. 104–129.
3. Байрон Джордж-Гордон. Каїн. *Джордж-Гордон Байрон, Олександр Пушкін. Драматичні твори.* / Переклад з англійської і російської та впорядкування: О.А. Грязнов. Київ : Задруга, 2007. С. 5–76.
4. Бурбан В. Вічний паломник. *Дзеркало тижня*. 2003. № 4. С. 12.
5. Дзера О. Байронова містерія «Каїн» в українських перекладах. *Іноземна філологія* : Респ. міжвід. наук. зб., 1996. Вип. 109. С. 104–112.

6. Дубенко О. Фактор прототипічності вихідного гешталту при поетичному перекладі. *Science and Education a New Dimension. Philology*, VII (55), 2019. Issue 189. URL: <https://seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/httpsdoi.org10.31174send-ph2019-189vii55-03.pdf> (дата звернення: 12.01.2021).
7. Коломієць Л. Еволюція напрямів в англо-українському поетичному перекладі кінця XIX – початку XX ст. : дис. ... доктора філол. наук : спец. 10.02.16 «Перекладознавство». КНУТШ. Київ, 2006. 504 с.
8. Коломієць Л.В. Концептуально-методологічні засади сучасного українського поетичного перекладу (на матеріалі перекладів з англійської, ірландської та американської поезії) : монографія. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2004. 522 с.
9. Коптілов В.В. Першотвір і переклад. Київ : Дніпро, 1972. 213 с.
10. Кравцова М. Алюзивний характер мовлення Едгара в трагедії В. Шекспіра «Король Лір» як стратегія зображення теми жебрацтва в Єлизаветинську епоху: особливості перекладу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2015. Вип. 15(1). С. 140–143.
11. Кравцова М. Переклади монологу Короля Ліра з однойменної трагедії В. Шекспіра: фоносемантичні та про-содичні аспекти. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2016. № 6. С. 216–221.
12. Кравцова М. Українська Ліріана Панаса Мирного, М. Рильського, Василя Барки та О. Грязнова: до історії створення перекладів. *Молодий вчений*. 2015. № 8(2). С. 81–87. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_8%282%29_21 (дата звернення: 15.01.2021).
13. Мазур О. Дослідження творчої особистості перекладача у світлі теорії контекстів. *Теорія та практика перекладу*. 2011. № 6 (ч. 2). С. 65–71.
14. Матвіїшин О. Українська проза початку XX століття в перекладах німецькою мовою: лінгвокультурний вимір : дис. ... канд. філолог. наук : 10.02.16. Дрогобич : Дрогобицький держ. пед. ун-т ім. Івана Франка, 2011. 227 с.
15. Назарук О. Англійська класика в перекладах Лесі Українки. *Леся Українка : публікації, статті, дослідження*. Київ, 1973. С. 136–147.
16. Пашук Г. Леся Українка як перекладач англійської класики. *Збірник наукових статей викладачів кафедри суспільних дисциплін. Закарпатський державний університет. Ужгород, 2006. Вип. № 1. С. 69–75.*
17. Чередник Л.А. Творчість Дж.Г. Байрона в українських перекладах. *Young Scientist*. 2019. № 5.1 (69.1) С. 227–229. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2019/5.1/67.pdf> (дата звернення: 15.12.2020).
18. Шекспір В. Король Лір / пер. О.А. Грязнова. *В. Шекспір: трагедії та хроніки*. Київ : Задруга, 2008. Кн. 2. С. 3–125.
19. Бех П.А. Переводы произведений Байрона на Украине. *Вестник Киевского университета. Романо-германская филология*. Киев : Высшая школа, 1979. Вып. 13. С. 91–93.
20. Кашкин И. Критики есть и нет критики. Мастерство перевода. Москва : Советский писатель, 1965. С. 5–11.
21. Lord Byron. Cain: A Mystery. *The Poetical Works of Lord Byron*. London, 1957. P. 521–545.

References:

1. Andrienko, T. (2016). Stratehii i taktyky perekladu: kohnityvno-dyskursnyi aspekt (na materialy hudozhnioho perekladu z anhliiskoi movy na ukrainsku). [Strategies and tactics of translation: cognitive-discourse aspect (based on the material of artistic translation from English into Ukrainian: monograph) / edited by V. Karaban. Kyiv: Vydavnychy dim Dmytra Buraho. 339 p. [in Ukrainian].
2. Bairon, Dzhordzh-Hordon. (1984). Kain / pereklad z anhliiskoi M. Kabaliuka. [Cain / translation from English by M. Kabaliuk]. *Vsesvit*, 3, 104–129 [in Ukrainian].
3. Bairon, Dzhordzh-Hordon. (2007). Kain [Cain / translation from English by O. Hriaznov]. *Dzhordzh-Hordon Bairon, Oleksandr Pushhkin. Dramatychni tvory*. Pereklad z anhliiskoi ta rosiiskoi, vporiadkuvannia: O.A. Hriaznov. Kyiv: Zadruha, P. 5–76 [in Ukrainian].
4. Burban, V. (2003). Vichnyi palomnyk [Eternal pilgrim]. *Dzerkalo tyzhnia*, No. 4. P. 12 [in Ukrainian].
5. Dzera, O. (1996). Baironova misteriiia “Kain” v ukrainskykh perekladakh. [Byron’s mystery “Cain” in Ukrainian translations]. *Inozemna filolohiia: Resp. mizhv. nauk. zb., Vyp. 109*. P. 104–112 [in Ukrainian].
6. Dubenko, O.O. (2019). Faktor prototypichnosti vykhidnoho geshtaltu pry poetychnomu perekladі [The prototypical factor of the original gestalt in poetic translation]. *Science and Education a New Dimension. Philology*, VII (55). Issue 189. Retrieved from: <https://seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/httpsdoi.org10.31174send-ph2019-189vii55-03.pdf> [in Ukrainian].
7. Kolomiets, L. (2006). Evoliutsiia napriamiv v anhlo-ukrainskomu poetychnomu perekladі kintsia 19 – poch. 20 st. [The evolution of trends in the Anglo-Ukrainian poetic translation of the late 19th – early 20th centuries]. *Dys. Dokt. Fil. nauk:10.02.16. KNUTSH. Kyiv*. 504 p. [in Ukrainian].
8. Kolomiets, L. (2004). Kontseptualno-metodolohichni zasady suchasnoho ukrainskoho poetychnoho perekladu (na materialy perekladiv z anhliiskoi, irlandskoi ta amerykanskoї poezii): monohrafiia [Conceptual-methodological principles of modern Ukrainian poetic translation (based on translations from English, Irish and American poetry): monograph. Kyiv: Vydavnycho-polihrafichnyi tsentr “Kyiv University”, 522 p. [in Ukrainian].
9. Koptilov, V. (1972). Pershotvir i pereklad [Original and translation]. Kyiv: Dnipro, 213 p. [in Ukrainian].
10. Kravtsova, M. (2015). Aliuzyvnyi kharakter movlennia Edgara v trahedii V. Shekspira “Korol Lir” yak stratehiia zobrazhennia temy zhebratstva v Yelyzavetynsku epokhu: osoblyvosti perekladu [The allusive nature of Edgar’s speech in Shakespeare’s tragedy “King Lear” as a strategy for depicting the theme of begging in the Elizabethan era: features

- of translation]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seria: Filolohiia*. Vyp. 15(1). P. 140–143 [in Ukrainian].
11. Kravtsova, M. (2016). Pereklady monologu Korolia Lira z odnoimennoi trahedii V. Shekspira: fonosemantychni ta prosodychni aspekty [Translations of King Lear's monologue from Shakespeare's tragedy of the same name: phonosemantic and prosodic aspects]. *Naukovyi visnyk Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky*. 2016. No. 6. P. 216–221 [in Ukrainian].
  12. Kravtsova, M. (2015). Ukrainska Liriana Panasa Myrnoho, M. Rylskoho, Vasylia Barky ta O. Hriaznova: do istorii stvorennia perekladiv. [Ukrainian Lyrian of Panas Myrnyi, M. Rylskui, Vasyl Barka and O. Hriaznov: to the history of translation creation]. *Molodyi vchenyi*. 2015. No. 8(2). P. 81–87. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2015_8%282%29__21 [in Ukrainian].
  13. Mazur, O. (2011). Doslidzhennia tvorchoi osobystosti perekladacha u svitli teorii kontekstiv [Research of the translator's creative personality through the light of context theory]. *Teoriia ta praktyka perekladu*. No. 6 (p. 2). P. 65–71 [in Ukrainian].
  14. Matviishyn, O. (2011). Ukrainska proza pochatku XX stolittia v perekladakh nimetskoiu movoiu: linhvo-kulturnyi vymir [Ukrainian prose of the early 20th century in German translations: linguistic and cultural dimension]: Dys. Kand. Fil. nauk:10.02.16. Drohobych: Drohobyt'skyi derzh. ped. un-t im. Ivana Franka, 227 p. [in Ukrainian].
  15. Nazaruk, O. (1973). Anhliiska klasyka v perekladakh Lesi Ukrainky [The English classics in Lesia Ukrainka's translations]. *Lesia Ukrainka: publikatsii, statii, doslidzhennia*. Kyiv, p. 136–147 [in Ukrainian].
  16. Pashchuk, H. (2006). Lesia Ukrainka yak perekladach anhliiskoi klasyky [Lesia Ukrainka as a translator of the English classics]. *Zbirnyk naukovykh statei vykladachiv kafedry suspilnykh dystyplin*. Zakarpatskyi derzhavnyi universytet. Uzhhorod, Vyp. 1. P. 69–75 [in Ukrainian].
  17. Cherednyk, L.A. (2019). Tvorchist Dzh.H. Bairona v ukrainskykh perekladakh [George Gordon Byron's works in Ukrainian translations]. *Young Scientist*. No. 5.1 (69.1). P. 227–229. Retrieved from: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2019/5.1/67.pdf> [in Ukrainian].
  18. Shekspir, V. (2008). Korol Lir / per. O.A. Hriaznova [King Lear, tr. by O. Hriaznov]. *V. Shekspir: trahedii ta khronichky. [W. Shakespeare: tragedies and chronicles]*. Kyiv: Zadruha, Book 2. P. 3–125 [in Ukrainian].
  19. Bekh, P.A. (1979). Perevodyi proizvedenii Bairona na Ukraine [Translations of Byron's works in Ukraine]. *Vestnik Kievskoho universiteta. Romano-germanskaya filologiya*. Kyiv: Vysshaya shkola, Vyip. 13. P. 91–93 [in Russian].
  20. Kaškin, Í. Kritiki est i net kritiki. Masterstvo perevoda. Moskva: Sovetskij pisatel, 1965. S. 5–11 [in Russian].
  21. Lord Byron. Cain: A Mystery. *The Poetical Works of Lord Byron*. London, 1957. P. 521–545.

Стаття надійшла до редакції 14.01.2021
The article was received 14 January 2021